

گزارش

حمله اسرائیل به ضاحیه؛ مانع جدید بر سر راه مذاکرات ایران و آمریکا توافق یا شروع دوباره بحران؟

وحیده کریمی؛ هم‌زمان با اوج‌گیری مذاکرات برای پایان بحران، حملات هوایی رژیم صهیونیستی به ضاحیه بیروت، روند دستیابی به توافق میان تهران و واشینگتن را با چالش جدی مواجه کرده است. درحالی‌که طی روزهای اخیر نشانه‌های امیدوارکننده‌ای از پیشرفت مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا به گوش می‌رسید و حتی برخی منابع از امضای قریب‌الوقوع یک یادداشت تفاهم صلح خبر می‌دادند، حمله هوایی اسرائیل به منطقه ضاحیه در بیروت، معادلات را به طور کامل برهم زده است. یکی از پیش‌شرط‌های اصلی ایران برای ورود به هرگونه مذاکره و حصول توافق، «توقف درگیری‌ها در همه جبهه‌ها» بوده است. جزئیات منتشرشده از متن یادداشت تفاهم مورد بحث -که مهدی محمدی، مشاور راهبردی رئیس تیم مذاکره‌کننده ایران آن را تشریح کرده- نشان می‌دهد در گام نخست، «توقف کامل عملیات نظامی علیه ایران و لبنان و جلوگیری از هرگونه اقدام نظامی جدید» در دستور کار قرار داشته است. با این حال، تجاوز روز گذشته رژیم صهیونیستی به ضاحیه، این شرط اساسی را نقض و مسیر مذاکرات را با ابهام جدی روبه‌رو کرده است.

واکنش‌های تند مقامات ایرانی و بین‌المللی

شدت این اقدام به حدی بود که محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، در واکنشی صریح اعلام کرد: «پس از جراع سبز آمریکا به رژیم برای تجاوز به ضاحیه، سخن‌گفتن از ادامه مسیر ممکن نیست». او افزود: «تجاوز صهیونیست‌ها به ضاحیه بار دیگر نشان داد آمریکا یا اراده‌ای برای اجرای تعهدات خود ندارد یا توان آن را. با چراغ سبز نشان دادن به رژیم نمی‌توانید امتیاز بگیری. بازی پلیس بد و پلیس خوب قدیمی شده است.» در سطح بین‌المللی نیز آن ایر، سخنگوی اسبق وزارت خارجه آمریکا، با ابراز نگرانی گفت: «اسرائیل، همان‌طور که انتظار می‌رفت، در تلاش برای برهم‌زدن توافق آمریکا و ایران است.» این اظهارات همسو با گزارشی از شبکه فاکس نیوز است که به نقل از یک دیپلمات آگاه نوشت: «این یک تلاش آشکار از سوی اسرائیل برای تضعیف توافق رئیس‌جمهور و شکاندن ایالات متحده به جنگ است.»

آماده‌باش اسرائیل و ابهام در آینده مذاکرات

در ادامه این تحولات، شبکه المیادین گزارش داده است رژیم صهیونیستی خود را برای احتمال حمله موشکی ایران آماده می‌کند و سطح هشدار را در تسکيلات مختلف خود افزایش داده است. این موضوع نشان‌دهنده رخ فزاینده در منطقه پس از حملات اخیر است. همه این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که کمتر از ۲۴ ساعت پیش، رسانه‌هایی مانند سی‌ان‌ان از سفر نمایندگان قطری به تهران با هدف تسهیل روند نهایی‌سازی یادداشت تفاهم میان ایران و آمریکا خبر داده بودند. همچنین طبق گزارش العربیه، قرار بود نشست آتلانتی با نظارت میانجیگرانی از قطر و پاکستان میان مقامات آمریکایی و ایرانی برگزار و تفاهم‌نامه صلح امضا شود که بر اساس آن، محاصره بنادر ایران پایان یافته و تنگه هرمز بازگشایی می‌شد. با این حال، حمله اسرائیل به ضاحیه، تمامی این محاسبات را بر هم زده است. اگرچه جزئیات تفاهم مورد بحث شامل محورهایی چون آزادسازی بخشی از دارایی‌های بلوکه‌شده ایران، رفع محدودیت‌های دریایی و تجاری و در نهایت لغو تحریم‌ها و بازسازی خسارت‌ها بود، اما اکنون با توجه به نقض آشکار پیش‌شرط توقف درگیری‌ها، آینده این توافق در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته است.

چالش جدید برای دولت آمریکا

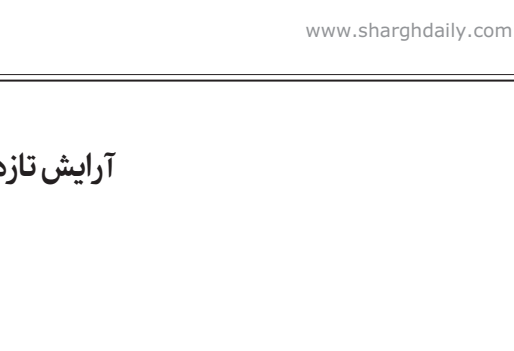
این وضعیت، دولت آمریکا را در موقعیت دشواری قرار داده است. از یک سو واشینگتن برای جلوگیری از گسترش دامنه جنگ در منطقه و کاهش تنش‌ها نیازمند توافق با تهران است و از سوی دیگر، متحد استراتژیک آن یعنی اسرائیل، با اقدام نظامی خود عملاً مسیر دیپلماسی را مسدود کرده است. تحلیلگران معتقدند نتانیاهو و کابینه او به‌خوبی می‌دانند هر توافق میان ایران و آمریکا که منجر به کاهش فشار بر تهران شود، به ضرر راهبرد امنیتی اسرائیل در منطقه خواهد بود. اکنون این پرسش مطرح است که آیا مذاکرات می‌تواند مسیر خود را ادامه دهد یا خیر؟ آنچه مسلم به نظر می‌رسد، سخنان صریح قالیباف است که اعلام کرد: «اگر اراده و توان اجرای تعهدات خود را ندارید، سخن‌گفتن از ادامه مسیر ممکن نیست». به نظر می‌رسد حمله اسرائیل با هدف مانع‌تراشی در مسیر توافق انجام شده، اما هنوز مشخص نیست که آیا این اقدام می‌تواند به‌طور کامل مذاکرات را متوقف کند یا اینکه دیپلماسی منطقه‌ای بار دیگر بر بحران افزایی‌های نظامی غلبه خواهد کرد. تا روشن‌شدن تکلیف این پرونده، باید منتظر تحولات ساعات و روزهای آینده بود.

خبر

تمامی ابلاغیه‌های ستاد تشییع رهبر شهید در حکم مصوبات دولت است

معاون اول رئیس‌جمهوری و رئیس ستاد تشییع رهبر شهید بر لزوم همکاری کامل دستگاه‌های اجرایی با ستاد تشییع تأکید کرد و گفت: تمامی بخش‌نامه‌ها و ابلاغیه‌های ستاد باید در حکم بخش‌نامه‌های دولت تلقی و به‌صورت کامل اجرا شوند. محمدرضا عارف در جلسه دبیرخانه ستاد تشییع رهبر شهید که با هدف بررسی روند اقدامات، هماهنگی‌های اجرایی و پیگیری برنامه‌های مرتبط با برگزاری مراسم برگزار شد، با گرامیداشت یاد رهبر شهید، گفت: ایشان یکی از برجسته‌ترین و اثرگذارترین چهره‌های جهان در قرن بیست‌ویکم است و وضعیت ایران، جهان اسلام و همه آزادگان جهان در دوران رهبری هوشمندانه، حکیمانه، شجاعانه و مقتدرانه ایشان چار تحولی شگرف و بی‌نظیر شد. او با اشاره به اختیارات تفویض‌شده از سوی هیئت دولت به دبیر ستاد تشییع، اظهار کرد: اختیارات گسترده‌ای به آقای پورجمشیدیان، دبیر ستاد تشییع امام شهید، واگذار شده است و همه اعضای دولت، دستگاه‌ها، نهادها و سستاندهای مرتبط باید همکاری کامل با او داشته باشند. تمامی اجزای دولت در سراسر کشور موظف‌اند بخش‌نامه‌ها و ابلاغیه‌های ستاد تشییع را در حکم بخش‌نامه‌های دولت تلقی و نسبت به اجرای دقیق آنها اقدام کنند. عارف همچنین دستور داد همه دستگاه‌های اجرایی در سراسر ایران با تمام توان و ظرفیت‌های خود برای برگزاری هرچه باشکوه‌تر مراسم تشییع به میدان بیابند در اجرای مأموریت‌های محوله مشارکت فعال داشته باشند. رئیس ستاد تشییع رهبر شهید با تأکید بر ضرورت همدلی، انسجام و هم‌افزایی میان دستگاه‌های مختلف افزود: با توجه به محدودیت زمان، برگزاری این مراسم نیازمند هماهنگی و همکاری حداکتری است؛ چراکه باید آیینی در شان امام شهید و رهبر امت اسلامی برگزار شود. همه تلاش‌ها و اقدامات ما می‌تواند فقط بخش کوچکی از دین خود را به امام شهید و مردم حماسه‌آفرین ایران ادا کند و جلوه‌ای از آثار و برکات عظمت، اقتدار و عزتی را که مسلمانان و آزادگان جهان در دوران رهبری ایشان به دست آورده‌اند، به نمایش بگذارد.

رئیس ستاد تشییع و رهبر شهید در پایان بر ضرورت بسیج همه ظرفیت‌های کشور برای برگزاری هرچه باشکوه‌تر مراسم تشییع تأکید کرد و خواستار تداوم هماهنگی و همکاری تمامی دستگاه‌های اجرایی، نهادها و بخش‌های مسئول در این زمینه شد.

عبدالرحمن فتح‌اللهی؛ از همان ساعات نخست انتشار خبر احتمال دستیابی ایران و آمریکا به یک تفاهم اولیه، جریان رادیکال با بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های رسانه‌ای، سیاسی و اجتماعی خود به میدان آمد و یکی از گسترده‌ترین کارزارهای مخالفت را علیه این روند شکل داد. از اظهارنظرهای تند و هشدارهای بی‌دریی تا راه‌اندازی کمپین‌های مجازی، فراخوان تجمعات و تولید انبوه محتوا در رسانه‌های همسو، همه نشان می‌داد که این طیف مصمم است از بهر ازار ممکن برای جلوگیری از نهایی‌شدن تفاهم استفاده کند. البته این شیوه مواجهه با تحولات دیپلماتیک، پدیده‌ای تازه در سپهر سیاسی ایران نیست و در دو دهه گذشته بارها با شدت و ضعف تکرار شده است. با این حال، در شرایط کنونی ایران، دو روایت متفاوت به شکل تمام‌عیار در برابر یکدیگر قرار گرفته‌اند؛ روایتی که دیپلماسی را مسیر تثبیت دستاوردهای ملی و بازگشت ثبات می‌داند و روایتی که با استناد به تجربه‌های پیشین نسبت به پیامدهای توافق هشدار می‌دهد. آنچه فراتر از این منازعات اهمیت دارد، پابیندی به سازوکارهای قانونی، برهیزر از التهاب افروزی و تمکین به تصمیمی است که نهایتاً از مجاری رسمی و نهادهای عالی کشور عبور خواهد کرد. در میانه تشدید اختلاف‌نظرهای داخلی و هم‌زمان با افزایش فشارهای جریان‌های تندرو علیه هرگونه تفاهم احتمالی، حمله عصر روز گذشته اسرائیل به ضاحیه جنوبی بیروت و مقر فرماندهی حزب‌الله، بار دیگر فضای سیاسی و امنیتی منطقه را تحت تأثیر قرار داد و به‌سختی آتش تهیه برای تندرهای عملی کرد. البته این حمله که با واکنش متقابل تهران همراه بود، از نگاه برخی ناظران صرفاً یک اقدام نظامی محدود نبود، بلکه تلاشی برای برهم‌زدن روندهای دیپلماتیک و افزایش سطح بی‌اعتمادی در آستانه تحولات احتمالی سیاسی تلقی شد و در سایه نکته مذکور، رسانه‌ها گزارش داده‌اند که حمله اسرائیل، عملاً تلاش‌ها برای نهایی‌سازی توافق با ایران را پیچیده کرده است. در همین چارچوب، مواضع محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی نیز بازتاب گسترده‌ای یافت. او با اشاره به حمله اسرائیل به ضاحیه تأکید کرد که «پس از چراغ سبز آمریکا به رژیم صهیونیستی برای این تجاوز، سخن‌گفتن از ادامه مسیر ممکن نیست» و افزود که «با واشینگتن اراده‌ای برای اجرای تعهدات خود ندارد یا توانایی لازم برای کنترل متحد منطقه‌ای خود را از دست داده است.» هم‌زمان ابراهیم رضایی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس نیز هشدار داد که «بدون مهار اقدامات اسرائیل، هرگونه توافق با تفاهم احتمالی در معرض تهدید قرار خواهد گرفت.» با این حال، فارغ از تردیدهای موجود نسبت به رفتار آمریکا و اسرائیل، آنچه بیش از هر چیز نگران‌کننده به نظر می‌رسد، گسترش ادبیات تخریبی، تهدیدآمیز و بعضاً توهین‌آمیز در فضای داخلی است؛ فضایی که دامنه آن در مواردی حتی به مقامات ارشد نظام و خانواده شهدا نیز کشیده شده است. بی‌تردید هیچ اختلاف سیاسی یا انتقادی نسبت به روند مذاکرات نمی‌تواند توجیه‌کننده عبور از مرزهای اخلاق، قانون و مصالح ملی باشد. تجربه نشان داده است که در بزنگاه‌های حساس، بیش از هر چیز حفظ انسجام داخلی، رعایت چارچوب‌های قانونی و پرهیز از رادیکالیسم سیاسی است که می‌تواند منافع ملی را از گزند تهدیدهای خارجی و شکاف‌های داخلی مصون نگاه دارد.

مواجهه تندروها با تفاهم احتمالی ایران و آمریکا؛ از هشدارهای نویبان تا فراخوان تجمعات

با نزدیک‌شدن ایران و آمریکا به یک تفاهم احتمالی که تا لحظه تنظیم این گزارش هنوز به امضای نهایی نرسیده است، بار دیگر طیفی از نیروهای سیاسی منتسب به جریان تندرو تلاش کرده‌اند با طرح انتقادات گسترده، فضای سیاسی کشور را تحت تأثیر قرار دهند. محور اصلی این موج جدید مخالفت‌ها، اظهارات سیدمحمود نبوی، نماینده مجلس و از چهره‌های شناخته‌شده جبهه پایداری بوده است. نویبان که در مقطعی به‌عنوان همراه برخی فعالیت‌ها تا پاکستان سفر کرده بود، در روزهای اخیر مدعی شد برخی مفاد تفاهم پیشنهادهی به معنای عقب‌نشینی ایران از مواضع پیشین است. مهم‌ترین بخش اظهارات او به موضوع تردد کشتی‌ها در مسیر خلیج فارس و دریای عمان مربوط می‌شد؛ جایی که وی ادعا کرد ایران عملاً پذیرفته است شرایط تردد دریایی به وضعیت پیش از جنگ بازگردد. این نماینده مجلس همچنین در ادامه مواضع خود، متن تفاهم احتمالی را حتی «سخت‌تر‌بازتر» از نسخه‌های قبلی توصیف کرد و مدعی شد میزان عقب‌نشینی‌های ایران در این متن افزایش یافته است. چنین مواضعی با استقبال برخی دیگر از چهره‌های همسو مواجه شد. امیرحسین نابتی، نماینده تهران، در موضعی مشابه اعلام کرد که توافق احتمالی نه گشایش اقتصادی ایجاد خواهد کرد و نه مانع بروز درگیری‌های جدید خواهد شد. هم‌زمان برخی دیگر از چهره‌های جریان تندرو نیز با ادبیاتی تند وارد میدان شدند. مالک شریعتی با انتشار مطالبی کنایه‌آمیز، عملکرد حامیان تفاهم را زیر سؤال برد و کامران غمغشتری نیز در شبکه‌های اجتماعی روایت‌هایی انتقادی از روند مذاکرات منتشر کرد. این مواضع در شرایطی مطرح شد که بخشی از تحلیلگران معتقدند فضای رسانه‌ای پیرامون تفاهم احتمالی هنوز با کمبود اطلاعات رسمی مواجه است و همین خلأ، زمینه را برای شکل‌گیری روایت‌های متعارض فراهم کرده است. منتقدان دولت معتقدند توضیحات بیشتری باید درباره ابعاد توافق احتمالی ارائه شود، در حالی که حامیان مذاکرات تأکید دارند بسیاری از جزئیات هنوز در مرحله نهایی‌سازی قرار دارد و قضاوت زودهنگام می‌تواند به روند دیپلماسی آسیب بزند. از همین رو، آنچه در روزهای اخیر رخ داده صرفاً یک اختلاف نظر در سطح است؛ مواضعی که بار دیگر شکاف میان حامیان و مخالفان تفاهم احتمالی را به یکی از محورهای

آرایش تازه تندروها به بهانه احتمال تفاهم تهران-واشینگتن؛ روایتی از یک دوقطبی‌سازی سازمان‌یافته

جنگ آخر دل‌واپسان

حتی در میان نیروهای منتسب به یک اردوگاه سیاسی نیز اجماع کاملی درباره نحوه مواجهه با روند دیپلماسی و توافق احتمالی وجود ندارد و اختلاف برداشت‌ها به درون این طیف‌ها نیز تسری یافته است. بیرو آنچه گفته شد، مدافعان تفاهم معتقدند فرایند تصمیم‌گیری درباره چنین موضوع حساسی خارج از سازوکارهای رسمی ممکن نیست و هرگونه توافق احتمالی در نهایت باید از فیلتر نهادهای قانونی و مراجع عالی کشور عبور کند.

اصلی فضای سیاسی کشور تبدیل کرد. در ادامه طی دو روز گذشته، گزارش‌هایی از برگزاری یا تلاش برای برگزاری تجمعات اعتراضی در تهران، قم، مشهد و تبریز منتشر شد؛ تجمعاتی که برگزارکنندگان آن مدعی بودند با هدف دفاع از «خطوط قرمز نظام» و مخالفت با هرگونه توافقی که به زعم آنان منافع ملی را تأمین نکند، شکل گرفته است. در این میان، حمید رسایی و امیرحسین نابتی، دو نماینده تهران در مجلس شورای اسلامی، با انتشار نبری در فضای مجازی مدعی شدند ۱۶ نماینده مجلس از این تجمعات حمایت کرده و در آن حضور خواهند داشت. رسایی حتی فهرست اسامی این افراد را نیز در کانال ای‌تای خود منتشر کرد تا به این تحركات رنگ و بوی پارلمانی ببخشد. با این حال، ساعاتی بعد عباس گودرزی و علیرضا سلیمی، دو نفر از نمایندگان که نامشان در این فهرست آمده بود، هرگونه حضور یا حمایت از این تجمع را تکذیب کردند و عملاً داشتند در چنین برنامه‌ای شرکت نکرده‌اند؛ موضعی که به بحث‌ها درباره میزان هماهنگی و انسجام برگزارکنندگان دامن زد.

در قم نیز سه نماینده این استان با انتشار فراخوانی از مردم خواستند در تجمعاتی با محوریت «مطالبه تحقق کامل خطوط قرمز نظام در مذاکرات، شرکت کنند و اعلام کردند خود نیز در کنار معترضان حاضر خواهند شد. با این حال گزارش‌های میدانی و روایت‌های منتشرشده از برخی شهرها نشان می‌دهد که این تجمعات، برخلاف تبلیغات صورت‌گرفته، از گستردگی قابل توجهی برخوردار نبوده و ارزیابی‌های متفاوتی درباره میزان مشارکت در آنها وجود دارد. علاوه بر این، اخباری نیز در درباره برخورد با برخی تجمعات غیرمجاز و محدودیت‌های اعمال‌شده برای برگزاری آنها منتشر شد. درکنار تحركات خیابانی، مخالفان تفاهم احتمالی تلاش کردند فشار رسانه‌ای خود را نیز افزایش دهند. راه‌اندازی کمپین‌هایی با شعار «نمی‌پذیریم»، انتشار بیانیه‌های انتقادی و هشدارهای مکرر درباره پیامدهای توافق، بخشی از این تلاش‌ها بود.

پاسخ حامیان تفاهم؛ تکذیب ادعاها و تأکید بر سازوکارهای قانونی
در برابر موج انتقادات مطرح‌شده، اعضای نزدیک به تیم مذاکره‌کننده و برخی شخصیت‌های سیاسی نیز به میدان آمدند تا روایت متفاوتی از متن تفاهم احتمالی ارائه دهند. مهم‌ترین پاسخ‌ها از سوی امیرحسین یزدان‌پناه، عضو کمیته رسانه‌ای تیم مذاکره‌کننده ایران، مطرح شد. یزدان‌پناه با انتشار توضیحاتی درباره بندهای مورد مناقشه، تأکید کرد که برخلاف ادعای مطرح‌شده، در متن تفاهم حتی از واژه «تنگه هرمز» استفاده نشده و به جای آن از عبارت «تردد از خلیج فارس به دریای عمان با تریبانات ایرانی» بهره‌گرفته شد. اما به گفته او، همین عبارت به ایران امکان می‌دهد که کنترل، مدیریت مسیرها و تعیین ضوابط عبور و مرور را در اختیار داشته باشد. وی همچنین توضیح داد که منظور از «تریبانات ایرانی»، مجموعه قواعد و سازوکارهایی است که توسط نهادهای مسئول جمهوری اسلامی تعیین می‌شود و از منظر حقوقی، تفاوت مهمی با برداشت‌های مطرح‌شده از سوی منتقدان دارد. یزدان‌پناه همچنین در باره موضوع مین‌روبی و امنیت دریایی تصریح کرد که در متن موجود، مسئولیت و مدیریت این موضوع در اختیار ایران باقی می‌ماند. حسام‌الدین آشتاد یادداشتی خواستار پرهیز از قطبی‌سازی جامعه و اردوکنشی خیابانی شد و نسبت به سوءاستفاده دشمنان از اختلافات داخلی هشدار داد. در سوی دیگر، شخصیت‌هایی مانند غلامحسین کرباسچی و محمدرضا باهنر بر ضرورت نگاه ملی به موضوع تأکید کردند. آنان معتقدند تصمیمات کلان امنیتی و دیپلماتیک در جمهوری اسلامی ایران از مسیر نهادهای قانونی عبور می‌کند و حاصل جمع‌بندی مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها و ملاحظات کارشناسی است. باهنر تصریح کرد که در موضوعات راهبردی، فرایند تصمیم‌سازی مبتنی بر مشورت، بررسی کارشناسی و رعایت چارچوب‌های نظام انجام می‌شود و در نهایت نیز باید مراجع عالی کشور قابلیت اجرا پیدا می‌کند. از این منظر، حمایت یا مخالفت با یک تصمیم نباید به گونه‌ای باشد که اصل انسجام ملی را تحت تأثیر قرار دهد.

طعنه قالیبافی‌ها به تندروها

اظهارنظرها فقط به طیف‌های سنتی مخالف توافق محدود نمی‌شود. در یک سو، جلیل محبی، دبیر پیشین ستاد امر به معروف و نهی از منکر و از چهره‌های نزدیک به رئیس مجلس، در موضعی

جنگ‌پراکنیز در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «حتی در صورت تأیید توافق از سوی رهبر انقلاب نیز آن را نخواهد پذیرفت؛ اظهارنظری که با ادبیات عبور از رهبری، بازتاب گسترده‌ای در فضای سیاسی و رسانه‌ای کشور داشت. در مقابل، دیگر چهره‌های نزدیک به قالیباف تلاش کرده‌اند رویکردی متفاوت و مبتنی بر تبیین سازوکارهای رسمی تصمیم‌گیری اتخاذ کنند. این جمله مهدی

محمدی، مشاور راهبردی رئیس مجلس که در واکنش به برخی روایت‌های مطرح‌شده درباره مذاکرات، بر ضرورت تفکیک دقیق میان مواضع و تصمیمات نهادهای مختلف تأکید کرد. او یادآور شد آنچه از سوی برخی جریان‌ها تحت عنوان «شروط رهبری» بازنشر می‌شود، در واقع بیانیه شورای عالی امنیت ملی بوده و نباید میان این دو مقوله خلط صورت گیرد. مجموعه این مواضع نشان می‌دهد

روزنامه شرق

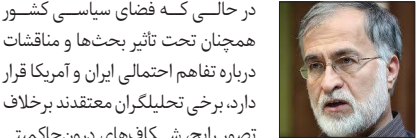
این عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت با اشاره به منازعه دیرینه میان دو رویکرد «میدان» و «دیپلماسی» در سیاست خارجی ایران خاطرنشان می‌کند: «در سال‌های گذشته شاهد نوعی رقابت و حتی تقابل میان دو نگاه بودیم؛ یک نگاه معتقد بود منافع ملی ایران از مسیر گفت‌وگو، مذاکره و تنش‌زدایی بهتر تأمین می‌شود و نگاه دیگر بر این باور بود که حفظ منافع و مصالح کشور در کرو مقاومت، بازدارندگی و ایستادگی در میدان است. اما واقعیت این است که هر دو جریان، با وجود تفاوت در روش‌ها، هدف مشترکی را دنبال می‌کردند و آن تأمین منافع ملی ایران بود.» به گفته این فعال سیاسی اصلاح‌طلب: «تحولات ماه‌های اخیر و روبرویی مستقیم ایران با آمریکا و اسرائیل، شرایط جدیدی را رقم زده است. دستاورد اصلی این مواجهه آن بود که برخلاف برخی برآورد‌ها و انتظارات خارجی، نه نظام سیاسی ایران دچار فروپاشی شد و نه انسجام اجتماعی کشور از میان رفت. این تجربه باعث شد ارزیابی‌های دو جریان به یکدیگر نزدیک‌تر شود و بی‌شک چنین دستاورد عظیمی با جنجال‌سازی‌ها و دوقطبی‌سازی‌ها از بین نمی‌رود.»

از منظر عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران سازندگی: «امروز فاصله میان مدافعان دیپلماسی و طرفداران رویکردهای سخت‌گیرانه امنیتی و نظامی به حداقل رسیده است.» چراکه از دیدگاه عطریانفر: «اکنون بسیاری از کسانی که تا دیروز از اولویت میدان سخن می‌گفتند، به این جمع‌بندی رسیده‌اند که دستاوردهای نظامی زمانی تثبیت می‌شود که در عرصه سیاسی و دیپلماتیک نیز به نتیجه برسد. از سوی دیگر، حامیان مذاکره نیز بر این باورند که گفت‌وگو زمانی مؤثر است که از پشتوانه قدرت ملی برخوردار باشد.» این فعال سیاسی، ضمن اشاره به مواضع برخی چهره‌های شاخص سیاسی از جمله محمدباقر قالیباف، تأکید می‌کند: «نشانه‌های این هم‌گرایی در سطح مختلف تصمیم‌گیری قابل مشاهده است.» ازاین‌رو به اعتقاد او: «بستر اجتماعی، تحلیل نخبگان حوزه سیاست و ارزیابی نیروهای امنیتی و دفاعی بیش از هر زمان دیگری به یک نقطه مشترک نزدیک شده است.» این تحلیلگر در پایان یقین دارد: «اگر تصمیم‌گیران کشور در همین مسیر حرکت کنند، احتمال دستیابی به یک توافق قابل قبول افزایش می‌یابد؛ توافقی که نه حاصل غلبه یک جریان بر جریان دیگر، بلکه مصوب‌اتوقی در رویکردی است که امروز بیش از گذشته در یک نقطه به هم رسیده‌اند که آن نقطه ناظر بر تأمین منافع ملی ایران است.»

منصور حقیقت‌پور؛ خیابان ریک انحصار یک روایت قرار گرفته است

هم‌زمان با تشدید مناقشات درمورد تفاهم احتمالی ایران و آمریکا و افزایش تحركات جریان‌های مخالف مذاکرات، این پرسش بیش از گذشته مطرح شده است که آیا تجمعات و تحركات خیابانی اخیر بازتاب‌دهنده اراده عمومی جامعه است یا بیشتر بیانگر صدای یک جریان سیاسی خاص قلمداد می‌شود؟ منصور حقیقت‌پور به عنوان دیگر چهره سیاسی، در گپ‌وگفتش با «شرق» و در پاسخ به پرسش فوق معتقد است: «آنچه امروز در خیابان دیده می‌شود، الزاماً بازتاب همه دیدگاه‌های موجود در جامعه نیست، بلکه بیش از هر چیز بیانگر حضور و سازماندهی جریان‌های است که سال‌هاست از تریبون‌های رسمی و غیررسمی برخوردار بوده است.» نماینده ادوار مجلس با رد این گزاره که خیابان امروز در حال تصمیم‌گیری درباره «میدان» یا «دیپلماسی» است، می‌گوید: «مشکل اینجاست که میکروفن خیابان در اختیار همه جریان‌ها نیست. طیف خاص امکان حضور، سازماندهی و طرح دیدگاه‌های خود را دارد و همین مسئله باعث شد برخی تصور کنند آنچه در خیابان دیده می‌شود، نظر کل جامعه است.»

عضو پیشین کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی، با تأکید بر اینکه تقابل میان دیپلماسی و قدرت میدانی یک دوگانه نادرست است، باور دارد: «این دو نه در برابر یکدیگر، بلکه مکمل یکدیگر هستند.» به تعبیر او: «دیپلماسی و میدان دو روی یک سکه‌اند و اداره هم‌زمان این دو حوزه در جمهوری اسلامی در نهایت در چارچوب سیاست‌های کلان نظام و با نظر عالی‌ترین سطوح تصمیم‌گیری انجام می‌شود. از این رو نمی‌توان تصور کرد که مذاکرات یا تحولات بزرگ سیاست خارجی خارج از این چارچوب پیش می‌رود.» این فعال سیاسی همچنین با اشاره به برخی رفتارهای تندروانه در سال‌های گذشته، از حملات لفظی و سیاسی به چهره‌های مختلف نظام انتقاد کرد و درباره توهین‌های فراخوار گرفته در شب‌های اخیر به خانواده سرداران و شهدای جنگ تحمیلی آمریکا و اسرائیل خاطرنشان می‌کند: «طیف‌هایی که امروز علیه برخی مسئولان موضع‌گیری می‌کنند، پیش‌تر نیز در مقاطع مختلف شخصیت‌هایی چون آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، علی‌اکبر حلق نوری، علی لاریجانی و سیدحسین خمینی را هدف ناموفق خود قرار داده بودند.» لذا به زعم حقیقت‌پور: «این تصمیمات کلان کشور در نهایت در سطوح عالی نظام اتخاذ می‌شود و نمی‌توان صرفاً بر اساس تحركات خیابانی درباره سرنوشت مذاکرات با توافق احتمالی قضاوت کرد.» او تأکید می‌کند: «در شرایط حساس کنونی، حفظ انسجام داخلی و جلوگیری از تبدیل اختلافات سیاسی به شکاف‌های اجتماعی، بیش از هر سر زمان دیگری برای منافع ملی و امنیت کشور اهمیت دارد.»

در حالی که فضای سیاسی کشور همچنان تحت تأثیر بحث‌ها و مناقشات درباره تفاهم احتمالی ایران و آمریکا قرار دارد، برخی تحلیلگران معتقدند برخلاف تصور رایج، شکاف‌های درون‌حکمتی درباره این موضوع به‌مراتب کمتر از دوره‌های گذشته است و در همین باره، محمد عطریانفر طی گفت‌وگو با «شرق» بر این باور است: «با وجود برخی جنجال‌سازی‌ها، تهمت‌ها، تهدیدها و تخریب‌ها، اکنون کشور در یکی از مناسب‌ترین مقاطع تاریخی خود برای دستیابی به یک جمع‌بندی ملی قرار گرفته است.»